

בס"ד, ה' אדר א' תשפ"ב

6 בפברואר 2022

תיק מס' 81140

פסק דין

בעניין שבין

התובע**הנתבעת**

סטודנט

עמותה – מוסד אקדמי

– להלן הנתבעת

– להלן התובע

א. רקע ועובדות מוסכמות

1. עניינו של פסק דין זה הוא במחלוקת על גובה שכר הלימוד, עבור לימודיו האקדמיים של התובע במוסד הנתבעת, כדלהלן.
2. הנתבעת הנה מוסד לימודים אקדמי. במוסד קיימת גם מכינה, המסייעת לתלמידים שאין להם תעודת בגרות, כדי שיהיו זכאים להירשם ללימודי התואר (להלן: **המכינה**). התובע הנו תלמיד אצל נתבעת, אשר השתתף וסיים בהצלחה את לימודי המכינה, והמשיך ללימודי תואר אצל נתבעת.
3. התובע נרשם ללימודי מכינה בשנת תש"פ 2020. מוסכם כי תלמידי מכינה אשר סיימו צבא זכאים למלגה מטעם משרד הביטחון, המממנת את לימודי המכינה. בעבר, מלגת משרד הביטחון מימנה את כל שעות לימודי המכינה, אך לא את לימודי התואר. בשנת תשע"ט-תש"פ נפתחה תכנית חדשה לתלמידי המכינה, אשר במסגרתה מלגת משרד הביטחון מימנה גם חלק מלימודי התואר, נוסף על לימודי המכינה. כפי שנבאר להלן, המחלוקת בין הצדדים היא מה היקף המימון.
4. תלמידי המכינה יכולים להיכנס לחלק מהקורסים לתואר כבר בהיותם תלמידי מכינה, אך זה אינו מאפשר להם לקבל מלגות על קורסים אלה השמורות לתלמידים מן המניין, ואף לא להתקדם לשנה ב' – עד שהתלמיד יקבל אישור קבלה כתלמיד מן המניין. לאחר שתלמיד מכינה התקבל כתלמיד מן המניין ללימודי התואר, נשלחת אליו דרישת תשלום עבור הקורסים לתואר בהם הוא השתתף בעבר בהיותו במכינה, כדי שיוכרו לו למפרע לתואר.
5. בנוסף למלגה הנ"ל מטעם משרד הביטחון, חלק מתלמידי הנתבעת זכאים למלגה אחרת מטעם משרד החינוך, אשר מממנת את לימודי התואר בשנת הלימודים הראשונה. כדי לקבל מלגה זו אין צורך להיות בהכרח במכינה. כדי לקבל מלגה זו יש להגיש את הבקשה למלגה בזמן. לבקשה למלגה יש לצרף את חשבון עלות הקורסים לתואר.

עמוד 1 מתוך 5

6. המחלוקת בין הצדדים היא על מספר הקורסים לתואר הממומנים לתלמידי המכינה במסגרת מלגת משרד הביטחון. ולמעשה, האם על התובע לשלם על רוב הקורסים לתואר של שנת הלימודים הראשונה, או שמא במסגרת התוכנית החדשה ומלגת משרד הביטחון התלמידים פטורים מלשלם על קורסים אלו.
7. הצדדים חתמו על הסכם בורות של בית הדין, ואף הסכימו לכך שיתקיים הליך מקוצר (דיין יחיד; דיון אחד; פס"ד מנומק בתמצית; ללא אפשרות ערעור; באגרה מוזלת).

ב. טענות התובע

8. **לטענת התובע**, הוא התקשר מבעוד מועד לברר מה יהיה גובה התשלום, ודיבר עם נציג ההרשמה (להלן: **נציג ההרשמה**). הובטח לו שמלגת משרד הביטחון מממנת את לימודי המכינה, ונוסף עליהם היא מממנת גם את כל הקורסים של שנת הלימודים הראשונה לתואר. הוא רצה להיות בטוח שהוא מבין נכון, ולכן שאל כמה פעמים כדי להיות בטוח. התשובה הייתה כאמור – שמלגת משרד הביטחון מכסה את כל הלימודי השנה הראשונה של התואר.
9. הדברים נשמעו סבירים, כיון שבאותה תקופת זמן, הנתבעת פרסמה מודעה המבטיחה פטור מתשלום הלימודים בשנה הראשונה. כך שהיה נראה שהדברים משלימים זה את זה: תלמידים שאינם זקוקים למכינה מקבלים פטור משכ"ל בשנה הראשונה; תלמידי מכינה מקבלים מלגה ממשרד הביטחון המממנת את ללימודי המכינה, ובנוסף מקבלים פטור משכר הלימוד לתואר בשנה הראשונה.
10. בהמשך השנה, בסביבות חודש אדר, פנו אליו ממשרדי הנתבעת בדרישת תשלום. באותה עת הוא היה רשום לשלושה או ארבעה קורסים לתואר (לדבריו, מתוך כ 20-15 קורסים שהתקיימו במהלך שלושת הסמסטרים).
11. בצר לו ומתוך הבנה שנפלה טעות בדרישת התשלום, פנה התובע אל מנהל המכינה (להלן: **מנהל המכינה**, או **המנהל**). השנים נפגשו בחודש ניסן, בנוכחות נציג ההרשמה. באותה שיחה התנצלו המנהל ונציג ההרשמה, ואמרו שמשרד הביטחון אינו מממן את שנת הלימוד הראשונה לתואר, הם אמרו שהם מצטערים על הטעות, אך אין מה לעשות.
12. לטענת התובע, אין סיבה לגלגל עליו את הטעות של הנתבעת, והוא תובע סך 5329 ₪ עבור הקורסים שבמחלוקת.
13. לדבריו, הטעות של הנתבעת גרמה לו נזק: אילו היו מודיעים לו מראש שהקורסים בתשלום, הוא היה דוחה את לימודי התואר עד לסוף שנת המכינה. בדרך זו, הוא יכול היה לקבל מלגה ממשרד החינוך שתממן לו את כל לימודי השנה הראשונה. אך בגלל הדברים של נציג ההרשמה הוא סבר שלימודיו בחינם ממילא, ולא הגיש בקשה לקבל את מלגת משרד החינוך. יתר על כן, בגלל שהנתבעת לא העבירה לו את דף החשבון, האפשרות לבקש את המלגה הזו הייתה חסומה בפניו.
14. כאשר נודע לו שעתידים לגבות ממנו תשלום על הקורסים, הוא לא יכול היה להפסיק את ההשתתפות שלו בהם, מכיוון שכבר היה באמצע הקורסים.

15. התובע הוסיף שהיו עוד תלמידים רבים שהבינו את הדברים כמותו, והם פנו אל נציגי הנתבעת, אך טענותיהם לא התקבלו.

ג. טענות הנתבעת

16. מנהל המכינה ייצג את הנתבעת בדיון. לדבריו, המסלול החדש נוצר כאשר הוא נוכח לדעת שהמלגה של משרד הביטחון אינה מנוצלת במלואה, וניתן לממן בעזרתה גם שני קורסים לתואר. לכן הוא פנה לאגף התשלומים של הנתבעת, כדי שיאפשרו לתלמידי המכינה להשתתף בקורסים הללו ללא תשלום. לרווחת התלמידים, הנתבעת מאפשרת לתלמידים לסיים את לימודי השנה הראשונה של התואר עוד במהלך שנת הלימודים במכינה, כדי שלא יאלצו להמתין ולבזבז שנת לימודים.

17. מעולם לא עלה על הדעת שניתן יהיה לממן באמצעות מלגה זו את כל הלימודים האקדמיים.

18. הוא עצמו הסביר את הדברים בכינוס פתיחה שנערך בתחילת השנה, והתעכב להסביר את נושא המלגה והתשלומים. אין מידעו המפרט בדיוק כמה צריך לשלם, משום שלכל תלמיד יש תכנית לימודית אישית. אך כן מפורסם כמה עולה כל נקודת זכות.

19. ישנה הפרדה בין המכינה לאקדמיה, ולכן לא סביר היה להבין שהרישום למכינה והתשלום לה כולל בתוכו את הרישום והתשלום לאקדמיה.

20. אמנם בפגישה הוא התנצל בפני התובע, אך הוא עשה זאת מתוך אמפתיה למצבו של התובע, שהרגיש פגוע ומבולבל. אך לא כהודאה בכך שהנתבעת עשתה טעות.

21. בהסכמת הצדדים, במהלך הדיון יצרנו קשר טלפוני עם נציג ההרשמה, כדי לברר מה נאמר לתובע. נציג ההרשמה הסביר שהמכינות לקראת תואר במנהל עסקים ובסיעוד מסתיימות כבר בחודשים דצמבר-ינואר, דהיינו עד סוף סמסטר א'. הקורסים הממומנים ע"י משרד הביטחון הם רק במהלך סמסטר א', וישנם רק 3-4 קורסים ממומנים. בסמסטר ב' (החל מפברואר) לא יכול להיות שיש קורסים לתואר שממומנים על ידי משרד הביטחון, כי בזמן לימודי התואר התלמידים כבר לא קשורים למכינה, והמלגה ניתנת לתלמידי המכינה בלבד.

22. לשאלת התובע, השיב נציג ההרשמה שלא הגיוני שהוא יתחייב לתובע או לתלמידים אחרים שהמלגה תממן את כל לימודי השנה הראשונה, משום הדבר נוגד את העיקרון של הפרדה בין האקדמיה למכינה.

ד. דיון והכרעה

23. אפתח בכך שאני מזדהה עם עמדת התובע. תלמידים חדשים במוסד לימודים חווים הצפה של מידע, וישנו קושי גדול לקלוט את הפרטים במלואם. מצופה ממקום מסודר שיאפשר לתלמידים לקבל את כל המידע בכתב, בתוך זמן סביר ממועד קליטתם. דהיינו, שעם בניית מערכת השעות של התלמיד, יונגש לו מידע ברור על אופן החיוב על קורסים אלו. הדברים מקבלים חיזוק לאחר שמיעת נציגי הנתבעת, אשר גם בינם

- לבין עצמם לא הייתה תמימות דעים: המנהל הסביר שהמלגה מכסה שני קורסים בלבד, ואילו נציג ההרשמה דיבר על שלושה או ארבעה קורסים אותם מכסה המלגה.
24. הוזכר בדיון כי במהלך הכנס הוצגה מצגת בה מפורטים הדברים. ביקשתי מהנתבעת שהמצגת תישלח לבית הדין. לאחר שעיינתי במצגת לא מצאתי התייחסות לנושא שבנדון (במצגת מפורט באיזו דרך ניתן לקבל את המלגות השונות, ואילו טפסים ומסמכים יש להגיש, אך לא מה המלגות מכסות). אכן, הנתבעת העבירה מסמך ובו מפורטים הקורסים שאותם מממנת המלגה, אך למיטב הבנתי, ולפי מה שהודיעה הנתבעת למזכירות בית הדין, מסמך זה לא הועבר לנתבע, ולא הוצג בכנס הפתיחה.
25. למרות זאת, אני מוצא שיש לדחות את התביעה, מכמה נימוקים:
- (א) הנתבעת היא המוחזקת. למיטב הבנתי, התובע כבר שילם. אולם גם אילו לא היה משלם, הנתבעת מוחזקת ברישום של שעות הלימוד, ובכוחה למנוע מהתובע את המשך לימודיו. בנסיבות אלו, כאשר מתעורר ספק מה נאמר לתובע, "המוציא מחבירו עליו הראיה".
- נציג ההרשמה טען בברי כי לא יתכן שהוא אמר שכל הקורסים ממומנים. נמצא כי ישנה הכחשה בין הצדדים, וקשה להוציא מן ממון מן הספק.
- (ב) נטען כי המנהל הסביר בכנס מה המלגה מכסה ומה לא. התובע לא ידע להכחיש זאת, אלא רק טען כי הכנס התקיים בזום בגלל המגיפה.
- נכון שקשה יותר לקלוט ולהבין דברים שנאמרים בשיחת זום, מאשר דברים שנאמרים בשיחה פרונטלית, ואפילו בשיחת טלפון, אך הנתבעת עשתה מאמץ כדי שהדברים יהיו ברורים. אם התובע לא הטח אוזן לאותה שיחה, קשה לבוא בטענות כלפי הנתבעת.
- (ג) למיטב הבנתי, מימון במלגות נעשה כך שמוסד הלימודים גובה תשלום מהתלמיד, או שולח דרישת תשלום על גובה התשלום, והמלגה נותנת החזר בגובה שכר הלימוד (או חלקים ממנו). התובע ראה וידע מה גובה המלגה, ויוכל היה לדעת מה עלותו של כל קורס (לפי המידעון המפרט עלות נקודות). כך יכול היה לדעת פחות או יותר כמה קורסים פטורים מתשלום.
26. לגבי הטענה שנגרם לתובע נזק מכך שהפסיד את מלגת משרד החינוך: זו טענה שקשה לקבלה. יתכן שהתובע היה מפסיק את לימודיו וממשיך בשנה שאח"כ. אולם רובא דעלמא יעדיפו להתקדם בלימודים תמורת תשלום, במקום לבזבז שנת לימודים שלמה. שוויה הכלכלי של שנה שנחסכה גבוה פי כמה משכר הלימוד שהתובע שילם.
27. בנוסף, בשעה שהתובע קיבל את דרישת התשלום, הוא יכול היה להפסיק את ההשתתפות בקורסים, ולהמשיך בשנה הבאה, באופן שיוכל ליהנות ממלגת משרד החינוך. לכל הפחות, היה עליו לברר כבר באותה נקודת זמן האם הוא יכול להפסיק את הקורסים הללו מבלי שיצטרך לשלם עליהם. המשך ההשתתפות בקורסים, לאחר שכבר הוצגה דרישת תשלום מהנתבעת, מהווה הסכמה שבשתיקה לשלם עבורם (בדומה לדינו של מי שהמשיך להשתמש בחפץ שקנה לאחר שגילה בו מום שמאפשר את ביטול העסקה, ראו: חוקי התורה: מקח טעות עקב אי התאמה (תשפ"א), סעיף 23).

28. לסיכום: הנתבעת טענה בברי שהיא הסבירה את הדברים כהויותם. ולכן עיקר התביעה נדחה.

29. עם זאת, לאור הסתירות שבין נציגי הנתבעת, אני מזכה את התובע בהחזר כספי על שני קורסים. לפי דבריו של נציג ההרשמה, ישנם 4 קורסים לתואר שממומנים ע"י המלגה, ולא שניים כפי שטען המנהל. מתקבל על הדעת שדברים דומים נאמרו לתובע, ולכן יש לזכות אותו על שני קורסים נוספים – הזולים מבין הקורסים המתקיימים בסמסטר א'. לפי הנתונים שהנתבעת שלחה, מדובר בקורס יסודות המשפט (2ש"ש, 480 ₪) ובקורס מבוא לתכנות עסקי (3 ש"ש, 600 ₪). סה"כ הנתבעת תזכה את התובע ב 1080 ₪.

ה. החלטות

1. הנתבעת תזכה את התובע בתשלום עבור שני קורסים, בסה"כ 1080 ש"ח. התשלום בתוך 30 יום, או באמצעות ניכוי משכר הלימוד של שנה זו – לפי בחירת התובע.
2. התובע שילם אגרת בית דין בסך 200 ₪. לפי הנהוג בבית הדין, כאשר שני הצדדים נהגו כהוגן, אזי הם מחלקים שווה בשווה באגרת בית הדין. לפיכך הנתבעת תשלם לתובע 100 ₪ בתוך 30 יום. מלבד זה אין צו להוצאות.
3. אין אפשרות לערער על החלטה זו.

והאמת והשלום אהבו

היום ה' אדר א' תשפ"ב 6 בפברואר 2022

הרב אהרן פלדמן, אב"ד